

Botta *consil.* 41, n. 30, latè Farinac. *quest.* 49, n. 1, usque ad 16, Hieronym. Nicol. *lib.* 1, tit. 25, de *excusat. tut. s.* Item si propter n. 14. Cravet. *consil.* 31, sub n. 5. Scot. *consil.* 37, n. 7, in fine, & 8. tom. 2, lib. 4, Mazzol. *consil.* 17, n. 78, Monald. *consil.* 36, n. 3, vers. prout & n. 4, lib. 2, Decian. *consil.* 63, n. 21, lib. 3, Alb. *consil.* 646, n. 3, & in gl. C. Menoch. de *arbitr. cas.* 110, n. 5, & d. *presumpt.* 43, n. 5, lib. 5, quem sequitur Leoncil. de *privileg. pauper.* 23, n. 60, part. 2, Cyriac. *controv.* 172, n. 86, Achil. Pedroc. *consil.* 4, n. 42, Farinac. *consil.* 182, n. 13, Seraphin. *decis.* 1076, n. 5, Gratian. *discept.* 738, n. 54, & 55, Anton. de Marin. *resol.* 211, sub n. 14, versic. ex lite tot bonorum inimicitia nascitur lib. 2, Myning. *observ.* 27, n. 2, cent. 3, Mart. Ventur. *consil.* 44, n. 49, Ripol. *var. resol.* 2, n. 234, & 235, cui quidem conclusioni tanquam indubitata nil relevans opponitur, nisi imaginariæ impinguationes patrimonii Isabellæ, nimirum quod sit redditus aureorum mille annualium ultra creditum tutelare, dato autem utroque, nequaquam tamen admisso quid inde sequatur non percipio.

30 Præsentio enim crediti tutelaris * in summa librarum centum mille uti litigiosa, ac plurimum intricata, non tam in quantitate, quam in substantia perinde habetur, ac si non adesset. Rot. Gen. *dec.* 156, n. 7, in fine, quam sequitur Rot. Rom. coram Duran. *decis.* 212, n. 16, & 17, & *dec.* 241, n. 7, & 8, & coram Royas *dec.* 153, n. 11, prope finem versic. quia in calculo honorum non veniunt apponendæ res litigiosæ. Reditus verò annui quatenus etiam computatâ parte colonicâ ad argenteos mille ascenderent adhuc bona fideicommissio subjecta, cum fructibus, ac valore deteriorationum, cum ferè pro derelictis habeantur majorem partem totius patrimonii adversariæ, ne dicam totum, absorbent.

Super quo ulterius non immoror, quippe quoniam huic fundamento tanquam irrefragabili pars adversa acquiescit, nec quicquam opponit, quæ enim concernunt quæstionem ex adverso objectam circa delationem juramenti de litem injuriato adversus injuriantem, nil commune habent cum præsentio controversia argente inimicam capitalem ab hujusmodi juramento maxime contra nos hæredes Tutoris, cum quibus resoluta penitus cum tutore defuncto litem contestatione, quemadmodum superius diximus ex integro contra nos uti hæredes contestatâ lite * jurare in litem nequit ad tradita per nos *allegat.* 124, nu. 46, lib. 3, Rot. Avenion. *dec.* 106, ante finem. Thomas. de tut. & curat. tit. 13, sub n. 320, versic. contra hæredem fol. 116.

Nec certè hæsitandum venit de nimia sagacitate istius Tutoris, qui per mortem pupilli purificatio * in ejus, & mei personas fideicommissio, illud simplicitate inaudita dimisit, cum tamen ei competere retentio, ut post alios dicebam *allegat.* 124, n. 56, lib. 3, Fontanell. *decis.* 544, n. 15, & *dec.* 545, n. 3, & per totas.

Mera tandem vanitas præexistit, quod Tutor ex redditibus pupilli dives evaserit propter acquisitiones per eum durante tutela factas; siquidem cum provenerint ex effectibus meis per ipsum administratis per annos ferè triginta, ut notorium est, ac suis loco, & tempore probabitur, consequens ideò fit, ut dimissis quibuscumque partis adversæ tergiversationibus, juxta per nos petita à sapientissimo D. Judice, articulus pendens terminetur, prout tandem secundum præmissa, & quidem justissimè terminatus existit.

CAPUT LXX. §. 4.

SUMMARIUM.

- 1 Tutor extra patriam non extrahitur ad reddendas rationes & n. 6. Sine salario administratur num. 5.
- 2 Pupilli actionem fori habent. Fallit ut n. 3.
- 4 Onere duplici nepo gravandus.
- 7 Avocatio causæ non nisi ex gravibus causis conceditur. Integrum actorum transportationem requirit n. 8. Contra Tutores fieri non consuevit. n. 9. A Regiis Senatibus non ita passim conceditur n. 17.
- 10 Ratio redditionis scrupulosa in Tutore consanguineo non requiritur.
- 11 Potentiæ qualitas non præsumitur, sed probanda pro avocatione causæ.
- 12 Dicitio, usque, stat inclusivè.
- 13 Caren. *resolut.* 58, n. 4. & *resolut.* 66, n. 9. impugnatur.
- 14 Compromissum fit etiam super executivis.
- 15 Causa, ut sit Senatoria, valoris esse debet aureorum viginti millium.
- 16 In Litem is, qui incidit, incidit in flagella omnium durissima.

ALIBI præterquam in propriis laribus coram iudicibus ordinariis ne tutores, multo ve minus eorum hæredes administrationis gestæ reddere compellerentur, justitiæ * non minus, quam æquitati consentaneum legumlatores existimarunt l. 1, & tot. tit. ubi gl. & Doctores C. ubi de rat. ag. oport. & animadvertunt Soc. *sen. consil.* 31, n. 23, & *consil.* 149, n. 4, lib. 1, Roland. *consil.* 49, n. 67, lib. 1, Gutierrez. de tut. p. 3, cap. 13, n. 125, Monac. *dec.* Florent. 64, n. 1, Montan. de tut. c. 38, n. 91, fol. 195, Anchar. *quest.* 61, n. 2, part. 2, Marchesan. de commiss. part. 2, §. 3, n. 92, fol. 338, & §. 4, n. 116, fol. 359, Gratian. *dec.* Marc. 180, n. 3, & in addit. ad eandem *dec.* post primum volumen *discept.* lib. 1, n. 3. Rot. coram Seraph. *dec.* 1205, Pen. *dec.* 13, n. 1, & in Firmana olei 29 Novembris 1577, Blanchetto. Covar. *pract.* cap. 10, sub n. 4, versic. quarto illud. Munoz. de *ratiocinat.* cap. 7, n. 1, & seq. Carleval. de *judic. disp.* 2, *quest.* 4, n. 168, fol. 45, Thomas. de tut. & curat. tit. 34, n. 80, fol. 1065, Laurent. Ursell. *concl.* 56, n. 52, Duard. de *societ.* lib. 3, cap. 6, *quest.* 5, n. 1, & 2, fol. 485.

Ratio autem decidendi non defumitur ex eo, quod multoties tutores pupillis præmoriuntur, se excusant, aut removentur pupillari adhuc ætate non absoluta, ac consequenter privilegio pupillis * competente, ne extra propriam habitationem in iudicium trahantur, *Lunica C. quand. imper. inter pupill. vel viduas, vel alias miserabiles personas.* Gail. *pract. observ.* 1, n. 40, & seq. lib. 1, Giurb. *dec.* 82, n. 1, 8, & per totam. Arias de Mes. *variar. resol.* lib. 1, cap. 21, n. 25, & seq. Sperel. *dec.* 156, n. 1, & seq. Novar. de *elect. for. sect.* 2, *quest.* 3, n. 1, fol. 46, Lanfranch. Zacch. de *salar. quest.* 91, n. 28, Carleval. de *judic. disp.* 2, *quest.* 6, *sect.* 7, n. 525, fol. 117, & n. 651, fol. 140. Quin potius decretum hujusmodi emanavit favore tutorum, ne pupilli illos extra locum administrationis * convenirent usque adeò, ut privilegium istud reddendi rationes, ubi successit administratio, præponderet privilegio pupillorum. Munoz. de *ratiocin.* cap. 7, n. 56, & 57, adden. ad *dec.* Gratian. 180, n. 6, & 7, post primum volumen *disceptationum.* Thomaf. de tut. & curat. tit. 34, sub n. 80, fol.

Observationum de Alimentis Caput LXX. §. 4. 131

fol. 1065. Carleval. de *judic. disput.* 2, *quest.* 6, *sect.* 7, n. 651, fol. 140.

Prædicta autem sanctio summâ nititur æquitate, alias enim duplici onere pro eadem tutelâ * prægravarentur contra textum in l. Titia 35, §. qui in vita ff. de legat. 2, & in l. 1, §. interdum ff. ad l. Falc. l. navis onustæ 4, §. cum autem ff. ad l. Rhod. de *fact.* Marc. Anton. *var. resol.* 111, n. 4, lib. 1, Rot. *dec.* 672, n. 3, in fine, part. 1, recent. Franc. *dec.* 87, n. 5, Georg. Mund. *consil.* num. 42, lib. 1, & *consil.* 18, n. 34, lib. 2, Altero sustinendi * gratuito tutelam, gloss. in leg. eos 9, ff. de tutel. Leoncill. de *privil. pauper.* 397, n. 2, & 7, part. 2, Cyriac. *controv.* 503, n. 2. Altero subeundi expensas ingentes causâ prosequendi iudicium in Curia Mediolani, quibus quatenus causa evocari potuisset, seu cognosci extraordinariam jurisdictionem Tutori, & hæredibus à lege præscriptam, pars adversa * succumbere tenebatur, seu nobis subministrare compellenda veniebat, ut optimè ratiocinatur i. hæres absens 19, §. 1, ff. de *Judic.* Anchar. *quest.* 61, n. 4, & 5, p. 2, Socin. *Sen. dict. consil.* 149, sub n. 4, versic. prædicta tamen lib. 1, Gratian. post primum volumen *discept.* in addit. ad *dec.* 180, num. 7, & facit Rot. coram Pen. *dicta dec.* 13, n. 3, Marchesan. de *commiss. part.* 2, §. 3, n. 92, Thomaf. de tutor. & curator. tit. 34, n. 81, fol. 1061.

7 Ea propter avocatio causæ * non nisi ex justis, & gravibus causis concedi regulariter consuevit. Marchesan. de *commiss. part.* 2, §. 1, n. 20, Guido Pap. *decision.* 440, in fine, Salgad. in *labyrinth. credit.* part. 1, cap. 2, §. 2, num. 28, Cyriac. *controvers.* 515, num. 1, & 2. Et ut superior ad quem recurritur pro avocatione plene instructus remaneat, Valenzol. *consil.* 161, num. 65, conferunt tradita per Larr. *decision.* 6, n. 22, & optimè concludit Giurb. *observation.* 42, n. 37, ubi ex non prævia actorum quorumcumque productione, ac superinde partibus auditis matura rimatione avocationem causæ irritam censi renunciat.

Hujusmodi verò conclusio fortius sibi locum vindicat in præsentii casu ob resistantiam juris apertissimam avocationi causæ administrationis gestæ, in qua ideò avocationes * tutoribus invidis, eorumque hæredibus inauditibus non conceduntur, quamvis iusta subsistet causa. Marchesan. de *commiss. part.* 2, §. 4, num. 116, fol. 359. Hic autem omninò defecit, & præsuppositæ in precibus adversariæ sunt omninò erroneæ, neque enim negavimus unquam, quinimò ultro obtulimus reddere non quidem scrupulosas, ut plebeii, & extranei, quemadmodum ex adverso insistebatur, sed requisitas in tutore nobili, ac sanguine conjuncto, in quo ratione naturalis

10 affectus, * ac ingenuitatis sicuti cessat dolus, ita mitius in reddenda ratione agitur Pen. *decis.* 11, num. 3, 16, & 17, præter alios in prioribus adductos, & comprobavi *allegat.* 124, n. 41, lib. 3. Potentia quoad nos in precibus objecta pro fundamento avocationis tanquam penitus improbabilis * alia non indiget responsione, dum in simili ex professo eam irritit. Fontanell. *decis.* 522, nu. 14, & 15, & per totam, per quem tradita emendicatio quoque defectui iudicium applicantur, omnique in casu ubi in Civitatibus Cremonæ, & Laudis Pompeæ Judices defecerent, ut asseritur in Ticinensi omnimoda prorsus suspitione carentes exuberarent, vel intraret coactio ad compromittendum, juxta dispositionem statuti Cremonæ rubr. 458, ex quo partes in

quarto agnationis gradu reperiuntur; siquidem dicitio, * usque, de qua in statuto quarti gradus 12 inclusiva dicitur, l. patronus 34, §. 1, ubi Bart. ff. de leg. 3, Rot. *dec.* 51, n. 9, p. 1, & *dec.* 274, n. 14, p. 5, recent. Cyriac. *controv.* 456, n. 5.

Nec resistunt tradita per Caren. *resol.* 58, n. 4, & *resol.* 66, n. 9, quatenus contendit fieri non posse compromissum * super instrumento, in quo quis se obligavit ad redditionem rationis nullius, namque relevii reputantur, dum statutum supponit inter agnatos contendendi circa obligationes instrumentorum executivas, quæ mandat coram arbitris 14 produci, usque adeò ut etiam de executivis compromittatur. Pignat. ad *statut. Ferrar. rubr.* 22, n. 11. Honded. *consil.* 9, n. 16, & seq. lib. 1, ubi ulterius ponderat intrare compromissum, quoties ab executivo ad ordinarium iudicium lapsus succedit, quæ tamen dicta sint ex abundantia, ob enim & subreptæ avocationi peculiare privilegium irrevocabilitatis causæ reddendarum rationum obsistit.

Nec amplissimum ordinem pro summa illius dexteritate passurum speramus adversariam medio extortæ evocationis obtinere in votis perendi domum nostram hisce egregiis sumptibus ob capitale odium, quo prosequitur nos occasione alterius litis fideicommissariæ etiam in supremo Tribunali isto famigeratæ omnium computatis fructibus ferè illius, ac filii bonorum absorbentis, in quorum occupatione pertinaciter continuat, tamen si litteraliter exclusa per sententiam succubuerit, fructus nobis debitos in hac calumniosa lite inutiliter disperdit, ut propriis in eadem indebitè cogamur & nos dissipare.

Quæ quidem fideicommissi controversia non ex futilibus per adversariam expiscatis, sed uti excedens viginti mille * aureos, quamvis ipso 15 jure ex constitutionibus ad Excellentissimum Senatuum devoluta extiterit. Calvin. de *equit. c.* 148, n. 35, & seq. lib. 1, Caren. *resolut.* 12, n. 1. Studio tamen flagrans se ipsam & nos * tot litium an- 16 fractibus ad nihilum redigendi juxta traditionem Senecæ lib. 1, de ira, quem in proposito refert, & exornat Rub. ad *dec.* 141, d. n. 232, ad 237, part. 8, recent. omnem movet lapidem, ne justitia in re tam clara suum fortiatu effectum, indeque lis exoptatam ab ipsa immortalitatem assequatur, & ista in qua hac peculiari ratione Regi Monarchiæ Senatus evocationes repellere consueverunt, teste in proximis Ripol. *var. resol. capite ultimo,* num. 331.

CAPUT LXX. §. 5.

SUMMARIUM.

- 1 Fideicommissum in personas directum etiam si in rem concipitur, dicitur personale. In rem directum abscindendo à personis reale dicitur n. 4, & n. 15.
- 2 Prohibitio alienationis in personas directa dicitur personalis. Exceptio habens parem in gradu fideicommissarium agentem ad totum repellit. Contra n. 13, declara ut n. 14.
- 5 Onus reale afficit omnes rei possessores, & numero 28.
- 6 Ratio conservandi bona in agnatione, ratione agnationis conservandæ fideicommissum reale efficit, & n. 12, & n. 16, Amplia ut n. 17, Resringe ut n. 19.